

Lausunto

04.11.2025

Asia: VN/27287/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY

LAUSUNTO

Kalevankatu 4

00100 HELSINKI

4.11.2025

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI NESTEMÄISTEN
POLTTOAINEIDEN VALMISTEVEROSTA ANNETUN LAIN LIITTEEN SEKÄ SÄHKÖN JA ERÄIDEN
POLTTOAINEIDEN VALMISTEVEROSTA ANNETUN LAIN LIITTEEN MUUTTAMISESTA

Esitysluonnoksessa ehdotetaan korotusta sähkön huoltovarmuusmaksuun sekä muutoksia muiden energiatuotteiden huoltovarmuusmaksujen tasoon. Sähkön huoltovarmuusmaksun korotus nostaisi maksun tasoa 0,013 sentistä 0,085 senttiin kilowattituntia kohden sekä sähköveroluokassa I että II. Muutoksien arvioidaan kasvattavan huoltovarmuusmaksun vuositason tuottoa 36 miljoonasta eurosta 92 miljoonaan euroon vuoden 2026 tasossa. Muutokset aiheuttaisivat vähäisiä muutoksia esimerkiksi liikennepolttoaineiden verotasoihin. Lain on määrä tulla voimaan 1.4.2026.

Huoltovarmuusmaksua voi nimestään huolimatta pitää verona. Eräs veron tunnusmerkki on yleiskatteellisuus, eli veroa ei ole korvamerkitty, toisin kuin niin sanotut veronluonteiset maksut ovat. Huoltovarmuusmaksuun liittyy kuitenkin korvamerkintä, mikä toisaalta ei ole verolle

tunnusomaista. Kun maksu peritään julkisyhteisölle ja sen maksamisesta ei koidu maksajalleen yksilötasolla suoraa vastinetta, suorituksen voi katsoa täyttävän veron määritelmän.

Huoltovarmuuden rahoitustarpeet ovat luonteeltaan vaihtelevia ja toisaalta korvamerkittyjen maksujen tuotto ei myöskään ole vakaata. Tällä voi olla epäsymmetrisiä vaikutuksia myös huoltovarmuuden rahoittamiseen valtion budjetista: mikäli maksutuotto ei ole yhtenä vuonna riittävää, tarvitaan viime kädessä valtion lisärahoitusta. Toisaalta rahoitustarpeen ylittävää maksutuottoa ei voida käyttää valtiontalouden tarpeisiin, vaikka valtion näkökulmasta tärkeämpiä käyttökohteita määrärahoille olisikin (kuten puolustusmenot). Tämä puoltaa valtion tavanomaista budjettirahoitusta korvamerkintöjen asemasta. Korvamerkityt verot yleisesti kaventavat eduskunnan budjettivaltaa ja heikentävät valmiutta kohdentaa julkisia varoja kunakin aikana tärkeimmiksi katsottuihin tehtäviin. Tämä ei siis tarkoita, etteikö huoltovarmuuden turvaaminen olisi valtion tärkeä ydintehtävä, vaan sitä, että huoltovarmuuden rahoitus olisi järkevintä järjestää eri lailla kuin nykyisin.

Esimerkiksi Pikku-Muolaan Kehitys Oy:n suunnitteleman uuden datakeskuksen arvioidaan kuluttavan sähköä 4,5 TWh tai 6,6 TWh vuodessa eri hankevaihtoehtojen mukaan. Hankkeen toteutuessa tämä tarkoittaisi esitysluonnoksessa ehdotetulla huoltovarmuusmaksun tasolla noin 4 tai 6 miljoonan euron lisäystä huoltovarmuusmaksujen tuottoon. Ei kuitenkaan ole itsestään selvää, että hankkeen toteutuminen jommassakummassa laajuudessa aiheuttaisi yhtä suuren huoltovarmuusmenojen kasvun, mitä voi pitää lähtökohtaisesti ongelmana joko verovarojen optimaalisen kohdentumisen tai huoltovarmuuden varmistamisen näkökulmasta. Samalla on huomattava, että sähkön kulutus Suomessa tulee Fingridin ennusteen mukaan kasvamaan nopeasti: nykyisestä 86 terawattitunnin vuosikulutuksesta 2025 kulutus nousisi 103–123 terawattituntiin jo vuoteen 2030 mennessä. Samalla esimerkiksi liikennepolttoaineiden veropohja pienenee vähitellen. Huoltovarmuusmaksun veropohjassa tapahtuvien melko nopeidenkin kehityskulkujen vuoksi ei ole selvää, onko maksutasot ja maksutuotot tarpeeseen nähden liiallisia tai liian pienet suhteessa rahoituksen tarpeeseen.

Suomessa sovellettava huoltovarmuusmaksu on kummajainen Euroopan unionin jäsenmaiden energiaverotuksessa. Se mutkistaa energiaverotusta tarpeettomalla tavalla ja se voi olla haitallinen julkis palveluiden rahoituksen ja julkisten menojen kohdentamisen kokonaisuudessa. Toisin sanoen, huoltovarmuusmaksusta ja sen muutoksista olisi perusteltua luopua ja toimenpiteet tulisi kompensoida verotuottoneutraalisti korottamalla sähkön energiaveroa ja polttoaineiden energiasisältöveroa, jonka merkitystä ylipäättään olisi perusteltua kasvattaa lämmitys- ja liikennepolttoaineiden verotuksessa. Huoltovarmuusmaksun tuloilla katettavat menot tulisi siirtää osaksi valtion talousarvion määrärahoja.

Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että huoltovarmuusmaksu olisi perusteltua poistaa verotuottoneutraalisti korottamalla sähkön energiaveroa ehdotettua huoltovarmuusmaksun korotusta vastaavalla tavalla ja muuttamalla polttoaineiden energiasisältöveroa. Huoltovarmuusmaksun tuottojen menetystä vastaavat huoltovarmuusmenot tulisi ottaa osaksi valtion talousarviota.

Teemu Lehtinen	Janne Kalluinen
toimitusjohtaja	ekonomisti

Kalluinen Janne
Veronmaksajain Keskusliitto ry